

فهرست

باب فعل • بخش اول (۱۹ - ۳۲)

۲۱	علوم عربی، علم صرف	درس اول
	قواعد زبان، علوم چهارده گانه عربی، تعریف، فایده و موضوع علم صرف، تعریف لفظ و کلمه، اقسام کلمه و تعریف آنها، اقسام حروف.	
۲۶	تقسیمات فعل	درس دوم
	مقدمه، اقسام فعل: ثلاثی و رباعی، ماضی و مضارع و امر، معتدل و صحیح، معلوم و مجهول، مثبت و منفی، خبری و انشایی، اصلی و ملحق، متصرف و جامد، معرب و مبنی، نمودار تقسیمات دهگانه فعل.	

باب فعل • بخش دوم (۳۳ - ۸۴)

۳۵	فعل ماضی (۱)	درس سوم
	تعریف فعل ماضی، حالت های فاعل، صیغه های چهارده گانه فعل در زبان عربی، روش ساختن فعل ماضی معلوم، نمونه ساختن ماضی از مصدر، صرف شش صیغه غایب ماضی.	
۴۱	فعل ماضی (۲)	درس چهارم
	روش ساختن و صرف شش صیغه مخاطب و دو صیغه متکلم ماضی معلوم؛ حالت های لام الفعل ماضی، حروف اصلی و زاید وزن و سنجش کلمات	
۴۸	فعل مضارع (۱)	درس پنجم
	روش ساختن فعل مضارع معلوم از ماضی، صرف شش صیغه اول مضارع، حرکت عین النعل، نشانه فاعل (ضمیر) در فعل مضارع و علایم رفع مضارع.	
۵۳	فعل مضارع (۲)	درس ششم
	چگونگی ساخت و صرف شش صیغه مخاطب و دو صیغه متکلم فعل مضارع، ضمایر در فعل مضارع، حروف «انین»، توزیع علایم رفع مضارع، جدول تعیین ضمایر در ماضی و مضارع.	
۵۹	فعل امر	درس هفتم
	تعریف فعل امر، طرز ساختن امر و صرف امر به لام و امر به صیغه.	
۶۴	حالات فعل مضارع (۱)	درس هشتم
	ویژگی های پنجگانه فعل مضارع، مضارع مجزوم، مضارع منصوب.	
۷۰	حالات فعل مضارع (۲)	درس نهم
	فعل حال و مستقبل، مضارع استفهامی، مضارع منفی.	

۶ صرف متوسطه

درس دهم حالات فعل مضارع (۳) ۷۶
مضارع مؤکد به نون تأکید خفیفه و ثقلیه، نمونه صرف فعل های مختلف با نون تأکید.

باب فعل • بخش سوم (۱۶۲ - ۸۵)

درس یازدهم باب های ثلاثی مجرد و مزید ۸۷
وزن های ثلاثی مجرد، باب های شش گانه ثلاثی مجرد، جدول باب های ثلاثی مزید.

درس دوازدهم باب افعال ۹۱
کیفیت ساخت و صرف باب افعال، معانی مشهور باب افعال.

درس سیزدهم باب تفعیل ۹۷
کیفیت ساخت و صرف باب تفعیل، مصادر باب تفعیل، معانی مشهور باب تفعیل.

درس چهاردهم باب مفاعله ۱۰۱
کیفیت ساخت و صرف باب مفاعله، معانی باب مفاعله، موارد مشترک سه باب افعال، تفعیل و مفاعله.

درس پانزدهم باب تفعُّل ۱۰۶
کیفیت ساخت و صرف باب تفعُّل، دو نکته مهم در باب تفعُّل، معانی باب تفعُّل.

درس شانزدهم باب تفاعل ۱۱۱
کیفیت ساخت و صرف باب تفاعل، نکته باب تفاعل ابدال و کاربرد آن در باب تفعُّل و تفاعل، معانی باب تفاعل.

درس هفدهم باب افتعال ۱۱۶
کیفیت ساخت و صرف باب افتعال، قواعد ابدال در باب افتعال، معانی باب افتعال، تفاوت باب های مفاعله، تفاعل و افتعال در معنای مشارکت.

درس هیجدهم باب انفعال و افعال ۱۲۱
کیفیت ساخت و صرف باب انفعال، معانی باب انفعال، کیفیت ساخت و صرف باب افعال، معانی باب افعال.

درس نوزدهم باب استفعال، افعیال، افعیال، افعوال ۱۲۵
کیفیت ساخت و صرف باب استفعال، معانی باب استفعال، کیفیت ساخت و صرف باب افعیال، معانی باب افعیال، کیفیت ساخت و صرف باب افعیال، معانی باب افعیال، کیفیت ساخت و صرف باب افعوال، معانی باب افعوال، باب های غیر مشهور ثلاثی مزید.

درس بیستم رباعی مجرد و مزید (۱) ۱۳۴
کیفیت ساخت و صرف باب فعلله، باب های رباعی مزید: کیفیت ساخت و صرف باب تفعُّل، معانی باب تفعُّل.

درس بیست و یکم رباعی مزید (۲): افعنلال، افعلال ۱۳۸
کیفیت ساخت و صرف باب افعنلال، معانی باب افعنلال، کیفیت ساخت و صرف باب افعلال، معانی باب افعلال، جدول باب های ثلاثی مشهور و غیر مشهور و رباعی.

درس بیست و دوم لازم و متعدی ۱۴۳
تعریف فعل لازم و متعدی، اقسام متعدی: بنفسه و بغیره، طریقه متعدی کردن فعل

۱۴۸	مجهول (۱)	درس بیست و سوم
	تعریف فعل معلوم و مجهول، روش مجهول کردن و	
	صرف فعل مضارع، امر مجهول و صرف آن، نمونه صرف ماضی و مضارع مجهول	
	در ابواب ثلاثی مزید و رباعی.	
۱۵۶	مجهول (۲)	درس بیست و چهارم
	مجهول کردن فعل لازم، چگونگی ساخت مجهول از فعل متعدی به حرف جر،	
	صرف ماضی و مضارع و امر مجهول متعدی به حرف جر.	

باب فعل • بخش چهارم (۱۶۳ - ۲۳۴)

۱۶۵	سالم و ناسالم، صحیح و معتل	درس بیست و پنجم
	تعریف سالم و ناسالم، و صحیح و معتل، اقسام کلمه‌های صحیح، اقسام کلمه‌های	
	معتل، فعل مهموز، اقسام تخفیف همزه: تخفیف قلبی، حذفی، نمونه صرف	
	فعل‌های مهموز.	
۱۷۵	مضاعف	درس بیست و ششم
	تعریف مضاعف و ادغام، شرایط و اقسام ادغام: واجب، ممنوع، جایز، کیفیت ادغام	
	در فعل ماضی، مضارع، امر و مضارع مجزوم، صرف صیغه‌هایی که ادغام آنها جایز	
	است، نمونه صرف ماضی، مضارع معلوم و مجهول، و امر مضاعف.	
۱۸۷	معتلات (۱): مثال	درس بیست و هفتم
	قواعد اعلالِ مثال (معتل الفاء)، نمونه صرف مثال واوی و یایی در ثلاثی مجرد و	
	مزید، جدول فعل مثال در ثلاثی مزید.	
۱۹۵	معتلات (۲): اجوف	درس بیست و هشتم
	قواعد اعلالِ معتل العین، التقای ساکنین و قواعد آن، نون تأکید در اجوف، نمونه	
	صرف اجوف واوی و یایی در ثلاثی مجرد و مزید.	
۲۱۰	معتلات (۳): ناقص	درس بیست و نهم
	قواعد اعلالِ معتل اللام، نون تأکید در ناقص، نمونه صرف ناقص واوی و یایی در	
	ثلاثی مجرد و مزید.	
۲۲۳	معتلات (۴): لفیف	درس سی ام
	تعریف و اقسام لفیف، نمونه صرف لفیف مقرون و مفروق در ثلاثی مجرد و مزید.	

باب فعل • بخش پنجم (۲۳۵ - ۲۵۸)

۲۳۷	فعل ملحق، فعل صناعی	درس سی و یکم
	تعریف فعل ملحق، حروف الحاق، برخی از اوزان فعل ملحق، تعریف و اقسام فعل	
	صناعی یا منحوت.	
۲۴۲	افعال غیر متصرف	درس سی و دوم
	تعریف و اقسام فعل غیر متصرف.	

۸. صرف متوسطه

۲۴۸ قواعد سنجش کلمات درس سی و سوم

مقدمه، حروف زاید و اصلی، قواعد سنجش کلمات، فواید شناخت اوزان.

۲۵۴ ملحق به باب فعل: روش تجزیه فعل درس سی و چهارم

توضیحاتی در مورد جدول تجزیه فعل، جدول نمونه تجزیه فعل، نمونه‌هایی از فعل‌های قرآنی جهت تجزیه.

باب اسم • بخش اول (۲۵۹ - ۲۸۴)

۲۶۱ تقسیمات اسم درس سی و پنجم

تعریف اسم، تقسیمات دهگانه اسم: ثلاثی و رباعی و خماسی، مصدر و غیرمصدر، جامد و مشتق، مذکر و مؤنث، مقصور و ممدود و منقوص، صحیح و شبه صحیح، مفرد و مثنی و جمع، مصغر و مکبر، منسوب و غیرمنسوب، معرفه و نکره، معرب و مبنی، نمودار تقسیمات دهگانه اسم.

۲۶۷ ثلاثی، رباعی، خماسی درس سی و ششم

وزن‌های اسم ثلاثی، رباعی، خماسی، مجرد و مزید.

۲۷۰ اقسام مصدر (۱) درس سی و هفتم

تعریف مصدر و غیر مصدر، اقسام مصدر: مصدر اصلی (شامل: اوزان مصدر ثلاثی مجرد، قواعد غالبی مصدرهای ثلاثی مجرد، دو نکته اعلالی، مصدر افعال غیر ثلاثی مجرد)، مصدر میمی، مصدر صناعی، مصدر معلوم و مجهول.

۲۷۹ اقسام مصدر (۲) درس سی و هشتم

مصدر عددی، مصدر نوعی، مصدر وصفی، اسم مصدر

باب اسم • بخش دوم (۲۸۵ - ۳۲۴)

۲۸۷ مشتقات (۱): اسم فاعل درس سی و نهم

تعریف جامد و مشتق، اقسام مشتق، اسم فاعل در ثلاثی مجرد و غیر ثلاثی مجرد و صرف آن، مهموز و مضاعف در اسم فاعل، ضمائر در اسم فاعل.

۲۹۳ مشتقات (۲): اسم مفعول درس سی و دهم

اسم مفعول در ثلاثی مجرد و غیر ثلاثی مجرد و صرف آن، ضمائر در اسم مفعول، اسم مفعول فعل‌های لازم.

۲۹۸ مشتقات (۳): اعلال در اسم فاعل و مفعول درس سی و یازدهم

قواعد اعلال در مثال، اجوف، ناقص و لقیب اسم فاعل و اسم مفعول، نمونه صرف اسم فاعل و اسم مفعول ثلاثی مجرد و مزید در اقسام معتلات.

۳۰۶ مشتقات (۴): صفت مشبیه درس سی و دوازدهم

صفت مشبیه در ثلاثی مجرد و غیر ثلاثی مجرد، تأنیث صفت مشبیه، اعلال و ادغام در صفت مشبیه.

۳۱۲ مشتقات (۵): اسم مبالغه و اسم تفضیل درس سی و سیزدهم

تعریف اسم مبالغه، اوزان اسم مبالغه در ثلاثی مجرد و غیر ثلاثی مجرد، تعریف اسم تفضیل، اوزان اسم تفضیل، اعلال در اسم تفضیل.

درس چهل و سوم مشتقات (۶): اسم زمان و مکان، اسم آلت (ابزار) ۳۱۸
تعریف و اوزان اسم زمان و مکان، در ثلاثی مجرد و غیر ثلاثی مجرد، تعریف و اوزان اسم آلت، موصوف و صفت صرفی.

باب اسم • بخش سوم (۳۲۵ - ۳۲۶)

درس چهل و چهارم مذکر و مؤنث ۳۲۵
اقسام مذکر، اقسام مؤنث: حقیقی، مجازی، لغوی، معنوی، علامه مؤنث، اقسام مؤنث معنوی، اسم‌هایی که مذکر و مؤنث در آنها جمع است.

درس چهل و پنجم مقصور، ممدود، منقوص، صحیح، شبه صحیح ۳۳۳
تعریف مقصور، اقسام آن در اسم مقصور، تعریف اسم ممدود، منقوص، صحیح و شبه صحیح.

باب اسم • بخش چهارم (۳۳۷ - ۳۹۴)

درس چهل و ششم اسم مثنی ۳۳۹
تعریف متصرف و غیر متصرف، تعریف مثنی و جمع، جگونی ساختن مثنی در اقسام اسم، مثنای اسم ثلاثی محذوف اللام، انتقال به مثنی، مثنای تغلیبی.

درس چهل و هفتم جمع سالم ۳۴۴
تعریف جمع، علامه و شرایط جمع مذکر سالم، جمع ممدود، منقوص و ممدود، اسم‌های منحرفه جمع مذکر سالم، روش ساختن جمع مؤنث سالم، جمع مؤنث سالم قیاسی، جمع مؤنث سالم در اسم منقوص، مقصور و ممدود.

درس چهل و هشتم جمع مکسر (۱) ۳۵۰
تعریف جمع مکسر، اقسام جمع مکسر، اوزان جمع قله، اوزان جمع کثره.

درس چهل و نهم جمع مکسر (۲) ۳۵۵
ادامه اوزان جمع کثره، نکات اعلالی جمع مکسر، اسم جمع، اسم جنس جمعی، جمع الجمع، جمع منتهی الجموع، جدول اوزان جمع مکسر.

درس پنجاهم اسم مصغر (۱) ۳۶۴
تعریف مصغر، اوزان و قواعد تصغیر، تصغیر ثلاثی مجرد که حرفی از آن حذف شده، تصغیر ثلاثی مزید به دو یا سه حرف.

درس پنجاه و یکم اسم مصغر (۲) ۳۶۸
تصغیر رباعی مزید، تصغیر خماسی مجرد، تصغیر اسم پنج حرفی به بالا، تصغیر اسم دارای الف و نون زاید، تصغیر مثنی و جمع، تصغیر جمع قله و کثره، تصغیر مؤنث معنوی، تصغیر ترحیم.

درس پنجاه و دوم اسم منسوب (۱) ۳۷۲
تعریف و روش ساختن اسم منسوب، نسبت در اسم منسوب به تاء، نسبت در اسم مکسور العین، نسبت در اسم منقصور، نسبت در اسم ممدود، اسم ص و شبه صحیح.

درس پنجاه و سوم اسم منسوب (۲) ۳۷۶
نسبت در اسمی که محذوف دارد، نسبت در اسم منحرفه به یاء مشدده، نسبت در

مثنی و جمع، نسبت در فعيله و فعيله، فعيل و فعيل، شواذ نسبت، وزنهای منسوب بدون ياء.

درس پنجاه و چهارم **اقسام و احکام مرکب** ۳۸۱

تعريف مرکب، اقسام مرکب: اضافی، مزجی، اسنادی، تشبیه و جمع در اقسام مرکب، مصغر و منسوب در اقسام مرکب.

درس پنجاه و پنجم **مروری بر قواعد اعلال** ۳۸۵

اقسام اعلال: اعلال به قلب، اعلال به سکون، اعلال به حذف، مروری بر قواعد ابدال

باب اسم • بخش پنجم (۳۹۵ - ۴۱۶)

درس پنجاه و ششم **معارف (۱): ضمیر** ۳۹۷

تعريف معرفه و نکره، اقسام معرفه، تعريف ضمير، اقسام ضمير: منفصل رفعی، نصبی، متصل رفعی، نصبی و جرّی، جدول ضمير متصل رفعی، نصبی و جرّی.

درس پنجاه و هفتم **معارف (۲): اسم اشاره، موصول** ۴۰۵

تعريف و اقسام اسم اشاره، اسم اشاره مشترک، اسم اشاره مختص، مصغر در اسم اشاره، تعريف و اقسام اسم موصول: موصول خاص، موصول مشترک، مصغر موصول خاص، الفاظ موصول مشترک.

درس پنجاه و هشتم **معارف (۳): علم، معرفه به آل، معرفه به اضافه** ۴۱۲

تعريف و اقسام علم، اضافی، مزجی، اسنادی، علم مُرتَجَل و منقول، علم بالغلبه، اسم جنس، علم جنس، معرفه به آل، اقسام عهد، معرفه به اضافه.

درس پنجاه و نهم **معرب و مبنی** ۴۱۹

تعريف اسم معرب و مبنی، اقسام اسم مبنی، اسماء شرط، اسماء استفهام، کتابیات، ظروف، اسماء افعال، اسم فعل هابی که معنای ماضی یا مضارع و یا امر دارند.

باب اسم • بخش ششم (۴۲۷ - ۴۳۹)

درس شصتم **اقسام و تشبیه کتابت همزه** ۳۲۹

پایه همزه، روش نوشتن همزه در ابتدای کلمه، روش نوشتن همزه در وسط کلمه، روش نوشتن همزه در آخر کلمه، تعريف همزه قطع و وصل، همزه در انواع اسم، فعل و حرف.

ملحق به باب اسم: روش تجزیه اسم ۴۳۶

توضیحاتی در مورد جدول ده ستونی تجزیه اسم، جدول نمونه تجزیه اسم، نمونه‌هایی از اسم‌های قرآنی جهت تجزیه.

ضمیمه • (۴۴۱ - ۴۹۶)

۴۴۳ جداول تصريف افعال

۴۹۵ فهرست منابع